

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ
«   » _____ 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

В.о. проректора
з науково-педагогічної роботи

Наталія ГУК
«   » _____ 2023 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на навчання за освітнім рівнем магістра
на основі освітнього ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня
спеціаліста)
за спеціальністю 106 Географія
(Освітня програма «Географія»)

Розглянуто на засіданні вченої ради
історичного факультету
від «22» лютого 2023 р., протокол № 10

Голова вченої ради (Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ)

Дніпро
2023

1. Безуглий В., в.о. зав. каф. географії, доц.;
2. Зеленська Л., проф. кафедри географії;
3. Суматохіна І., доц. кафедри географії;
4. Лисичарова Г., доц. кафедри географії;
5. Гаврюшин О., старш.викл. кафедри географії;

Програма ухвалена на засіданні кафедри географії
від «18» січня 2023 р., протокол № 11.

В.о. завідувача кафедри (Віталій БЕЗУГЛИЙ)
(підпис) (ім'я та прізвище)

та на засіданні науково-методичної ради історичного факультету від
«26» січня 2023 р., протокол № 6.

Голова (Ольга КАКОВКІНА)
(підпис) (ім'я та прізвище)

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Фаховий іспит (ФІ) передбачає перевірку здатності вступника до опанування освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Результати ФІ зараховуються для конкурсного відбору осіб, які на основі ступеня бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) вступають на навчання для здобуття ступеня магістра.

Програма фахового іспиту для вступу на навчання за освітнім рівнем магістра за спеціальністю 106 Географія (Освітня програма – «Географія») містить питання з циклу дисциплін професійної підготовки бакалавра:

1. Картографія;
2. Фізична географія України;
3. Географія населення та розселення;
4. Регіональна економічна та соціальна географія;
5. Фізична географія материків та океанів.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ОЦІНЮЄТЬСЯ ВСТУПНИК

1. Навчальна дисципліна № 1 «Картографія»

Тема 1. Картографія як галузь науки, техніки, виробництва. Географічні карти, атласи, глобуси.

Тема 2. Математична основа карт.

Тема 3. Зміст карти, його елементи.

Тема 4. Виготовлення картографічних творів.

Тема 5. Штрихове і кольорове оформлення карт.

Тема 6. Основи комп'ютерного картографування.

Тема 7. Аналіз і оцінка якості карт.

Тема 8. Способи роботи з картами.

2. Навчальна дисципліна № 2 «Фізична географія України»

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Фізична географія України». Географічне положення України.

Тема 2. Структурно-геологічна будова.

Тема 3. Паливні корисні копалини.

Тема 4. Рудні корисні копалини.

Тема 5. Рельєф і геоморфологічне районування.

Тема 6. Кліматичні умови і ресурси.

Тема 7. Чорне та Азовське моря.

Тема 8. Внутрішні води і їх ресурси.

Тема 9. Ґрунтовий покрив.

Тема 10. Рослинний покрив і тваринний світ.

Тема 1. Ландшафти і фізико-географічне районування.

Тема 2. Регіональні рівнинні ландшафтні структури.

Тема 3. Регіональні гірські ландшафтні структури.

Тема 4. Природоохоронні території. Геоекологічна ситуація.

3. Навчальна дисципліна № 3 «Географія населення та розселення»

Тема 1. Предмет, методи і завдання географії населення.

Тема 2. Чисельність і відтворення населення.

Тема 3. Міграції населення та їх географія.

Тема 4. Расовий та етнічний склад населення.

Тема 5. Трудові ресурси та їх використання.

Тема 6. Розміщення населення світу.

Тема 7. Системи розселення та їх географічні форми.

Тема 8. Урбанізація як соціально-економічний процес.

Тема 9. Сільське розселення.

4. Навчальна дисципліна № 4 «Регіональна економічна та соціальна географія»

Тема 1. Політична карта світу: сутність основних понять. Основні етапи та періоди формування політичної карти світу та тенденції змін на ній.

Тема 2. Типологія та класифікація країн світу.

Тема 3. Основні блоки та спілки країн світу.

Тема 4. Економічна та соціальна характеристика регіонів Європи. Загальна характеристика Європи. Регіональні особливості Європи: Північна Європа. Південна Європа. Західна Європа. Східна Європа.

Тема 5. Економічна та соціальна характеристика регіонів Азії. Загальна характеристика Азії. Регіональні особливості Азії: Східна Азія. Південна Азія. Західна Азія. Південно-Східна Азія. Центральна Азія.

Тема 6. Загальна характеристика Америки. Регіональні особливості Північної Америки. Регіональні особливості Центральної Америки. Регіональні особливості Карибської Америки. Регіональні особливості Південної Америки.

Тема 7. Економічна та соціальна характеристика регіонів Африки. Загальна характеристика Африки. Регіональні особливості Африки: Північна Африка. Південна Африка. Західна Африка. Східна Африка. Центральна Африка.

Тема 8. Економічна та соціальна характеристика регіонів Австралії та Океанії.

5. Навчальна дисципліна № 5 «Фізична географія материків та океанів»

Тема 1. Предмет, завдання та зміст ФГМО.

Тема 2. Комплексна фізико-географічна характеристика Тихого океану.

Тема 3. Комплексна фізико-географічна характеристика Атлантичного океану.

Тема 4. Комплексна фізико-географічна характеристика Індійського океану.

Тема 5. Комплексна фізико-географічна характеристика Північного Льодовитого океану.

Тема 6. Комплексна фізико-географічна характеристика Африки.

Тема 7. Комплексна фізико-географічна характеристика Південної Америки.

Тема 8. Комплексна фізико-географічна характеристика Австралії.

Тема 9. Комплексна фізико-географічна характеристика Антарктиди.

Тема 10. Комплексна фізико-географічна характеристика Північної Америки.

Тема 11. Комплексна фізико-географічна характеристика Євразії.

3. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До навчальної дисципліни № 1 «Картографія»

1. Божок А.П., Молочко А.М., Остроух В.І. Картознавство: підручник / за ред.. А.П.Божок. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. – 332 с
2. Кравців С. С., Войтків П. С., Кобелька М. В. Картографія: навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. – 191 с.
3. Картографо-топографічний словник-довідник: Навчальний посібник / В.В. Лозинський, Ю.М. Андрійчук: за наукою редакцією проф.. І.П.Ковальчука. – Київ, Львів: НУБІП України; ЛНУ ім.. І. Франка, 2014.- 256 с.
4. Ляшенко Д.О. Картографія з основами топографії: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів/ Д.О. Ляшенко. – К.: Наук. думка, 2008. – 184 с.
5. Лахоцька Е.Я. Основи картографії: Навчальний посібник, Ужгород, УжНУ, 2017. – 79 с.
6. Ратушняк Г.С. Топографія з основами картографії: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 208 с.

До навчальної дисципліни № 2 «Фізична географія України»

1. Комплексний атлас України. – К.: ДНВП Картографія, 2005. – 96 с.
2. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2005. – 480 с.
3. Маринич О.М., Шищенко П.Г. Фізична географія України: Підручник. – Електронний ресурс. [pdf](#) (95,7 МБ). – 2018. – Режим доступу: http://chtyvo.org.ua/authors/Marynych_Oleksandr/Fizychna_heohrafiia_Ukrainy/
4. Національний атлас України. /Ін-т географії НАН України. Державна служба геодезії, картографії та кадастру. Гол.ред. Л.Г.Руденко. – М.-би різні. – К.: ДНВП «Картографія», 2007. – 440 с.
5. Стецюк В.В. Екологічна геоморфологія України: Навч. посіб. / В.В. Стецюк, Г.І. Рудько, Т.І. Ткаченко. – К.: Вища шк., 2009. – 367 с.
6. Суматохіна І.М. Методичні вказівки до виконання практичних і самостійних робіт з курсу «Фізична географія України». – Дніпро: Друкарня «Будинок друку», 2017. – 40 с.

До навчальної дисципліни № 3 «Географія населення та розселення»

1. Гудзеляк І. Географія населення [навчальний посібник] / І. Гудзеляк. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 232с.
2. Доценко А. І. Розселення в Україні: проблеми і перспективи / А.І. Доценко, В.Т. Зінич, О.Т. Великохатко, В. Л. Танцюра // Під ред. Б. М. Данилишина – К.: РВПС України НАН України, 2006. – 269 с.
3. Заставецька О.В. Географія населення України: навч. посіб. для студ. геогр. спеціальностей / О. В. Заставецька, Б. І. Заставецький, Д. В. Ткач. – Тернопіль: [б. в.], 2001. – 147 с.
4. Копылов В. А. География населения: Учебное пособие / В.А. Копылов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2005. – 164 с.

5. Соціальна географія: підручник / [за ред. Л.Немець і К.Мезенцева. – Київ: Фенікс, 2019. – 304 с.

До навчальної дисципліни № 4

«Регіональна економічна та соціальна географія»

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: Навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 688 с.

2. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 704 с.

3. Дахно І. І. Країни світу. – К.: МАПА, 2007. – 606 с.

4. Дорошко М.С., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н. Ф. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. посіб. – Київ: Ніка-Центр, 2009. – 310 с.

5. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. Країнознавство: теорія та практика: Підручник. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 527 с.

6. Смаль, І. В. Соціально-економічна географія світу. Регіони і країни: Європа [Текст]: навч. посіб. / Ігор Смаль, Олена Харченко ; Ніжин. держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. - Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. - 499 с.

До навчальної дисципліни № 5 «Фізична географія материків та океанів»

1. Глобальні проблеми світу. Атлас. – ДНВП «Картографія», 2009. – 144 с.

2. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Степаненко А.В., Масляк П.О. Географія. Навч. посіб. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2006. – 455 с.

3. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків та океанів: Навчальний посібник. В 2 ч. - Вінниця: «ГІПАНІС», 2001. - 410 с.

4. Фізична географія материків та океанів: підручник : у 2 т. Т. 1. Азія / П. Г. Шищенко, О. В. Аріон, В. В. Удовиченко, Ю. А. Олішевська ; МОН України, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – Київ : ВПЦ "Київський університет", 2009. - 643 с.

5. Фізична географія материків та океанів : підручник : у 2 т. Т. 2. Європа / П. Г. Шищенко, В. В. Удовиченко, Ю. А. Олішевська, О. П. Гавриленко ; МОН України, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. - Київ : ВПЦ "Київський університет", 2010. - 464 с

4. СТАНДАРТНА СТРУКТУРА ВАРІАНТУ ФІ

Кожний варіант фахового іспиту містить 40 тестових завдань, зміст яких стає відомим вступнику лише при отриманні варіанту випробування. Всі питання складені у формі обрання однієї вірної відповіді з чотирьох запропонованих, проти якої вступник має зробити відповідну позначку.

Оцінка за відповідь на кожне питання варіанту ФІ може набувати одного з двох значень:

максимального значення 2,5 балів у випадку вірної відповіді,

мінімального значення 0 балів у випадку невірної відповіді.

Розподіл питань у кожному варіанті:

- за формою завдань

Форма завдання	Кількість одиниць у варіанті	Кількість балів за одне завдання	Максимальна кількість балів, яка може бути набрана за весь іспит
Питання на обрання вірної відповіді	40	2,5	$40 \times 2,5 = 100$

– за темами навчальних дисциплін

База містить 5 дисциплін, в кожній дисципліні 4 різних блоки, обирається по два завдання з блоку, всього одиниць у варіанті 40.

Для забезпечення оголошеної структури екзаменаційного білета і належної варіативності при його формуванні склад та об'єм бази тестових завдань повинен бути таким

Дисципліни	Кількість блоків	Кількість завдань в одному блоці	Всього завдань з дисципліни
Дисципліна №1	4	25	100
Дисципліна №2	4	25	100
Дисципліна №3	4	25	100
Дисципліна №4	4	25	100
Дисципліна №5	4	25	100
Загальна кількість завдань			500